

**'Praat met ons
mee en kom
in actie!'**

Regio Uden Veghel: Knooppunt van diversiteit

Een samenvatting van de onderzoeksresultaten

Voorwoord

De regio waarin Rabobank Uden Veghel actief is, kenmerkt zich door een hoge mate van diversiteit. Daarmee hoort u niets nieuws. Economisch leunt zij immers op meerdere pijlers, die al jaren of zelfs al generaties lang onverwoestbaar in dit grondgebied zijn verankerd. Dit uit zich in een krachtig industrieel bolwerk, een ver ontwikkelde agrarische sector en een attractief woonklimaat met winkelvoorzieningen. Niet voor niets is de regio Uden Veghel het vijfde stedelijke gebied van Brabant.

Het economisch onderzoek dat Rabobank Uden Veghel uit heeft laten voeren naar deze regio, laat nog eens zien hoe bijzonder de regio is: meerdere sterke pijlers op een relatief klein gebied. Dat biedt kansen. Maar dat roept ook twee vragen op: is het wenselijk en überhaupt mogelijk om in dat gebied alle pijlers evenredig hard te laten groeien en maakt de regio voldoende gebruik van de groeikansen die zij heeft?

Er zit een zekere spanning in de regio: er liggen kansen, maar daartoe zullen keuzes moeten worden gemaakt. Knooppunt van diversiteit, zoals de titel van de rapportage luidt, verwoordt die spanning. De regio als epicentrum van leven en bedrijvigheid, maar ook een regio die moet beslissen waar zij voor wil gaan.

Er zijn al diverse goede initiatieven in de verschillende kernen van de regio genomen. Met het onderzoek voegt Rabobank Uden Veghel daar geen nieuw initiatief aan toe, maar biedt zij aanknopingspunten om die initiatieven te verbinden en aan te vullen. Om gezamenlijk beslissingen te nemen die de regio haar rol als knooppunt doet behouden. Wij roepen u op: praat mee en kom in actie.

Rabobank Uden Veghel

*Wim Bens MBA
Directievoorzitter*

Maart 2010

Het onderzoek

Om een objectieve waarde aan de onderzoeksgegevens toe te kennen, is het belangrijk te weten hoe het onderzoek tot stand is gekomen en hoe het is uitgevoerd.

De regio vraagt om keuzes

De regio staat op een kruispunt in haar economische geschiedenis. Zij draagt als een van de vijf regio's in Noord-Brabant het predikaat 'stedelijke

regio'. Een stedelijke regio krijgt extra middelen toegewezen om te groeien in wonen, werken en voorzieningen. Om op dat kruispunt richting te kunnen kiezen en de middelen verantwoord in te kunnen zetten, is inzicht nodig. Economisch onderzoek biedt dat inzicht.

De reden dat juist Rabobank Uden Veghel heeft gemeend het initiatief tot het onderzoek te nemen, is dat zij diepgeworteld is in het reilen en zeilen in zowel de agrarische, zakelijke als particuliere sector. Dat geeft betrokkenheid. Haar bedrijfsvoering is bovendien rechtstreeks gelieerd aan - en zelfs verstrengeld met - het klimaat en niveau van wonen en werken. Dat vraagt om het nemen van verantwoordelijkheid.

Feiten aangevuld met inzichten

Het onderzoek heeft tot aanbevelingen geleid voor deze regio. Die aanbevelingen komen voort uit twee inspanningen:

Stelling:

De regio is te divers om sterk op de kaart gezet te worden.

Het meten van de economische prestaties

Voor het meten van de economische prestaties is gebruik gemaakt van de economische thermometer. Deze is ontwikkeld door Kennis en Economisch Onderzoek, het onderzoeksinstituut van Rabobank Nederland. Zij meet de economische prestaties van Nederlandse regio's op acht variabelen en vergelijkt die met het Nederlandse gemiddelde. Die acht variabelen zijn onderverdeeld in twee indicatoren: 'economische groei' en 'economische kracht'.

Prominente vertegenwoordigers

De economische thermometer laat verbanden zien. Die verbanden zijn vervolgens voorgelegd aan de burgemeesters en prominente vertegenwoordigers uit deze regio, met een zakelijke, agrarische, politieke of maatschappelijke achtergrond.

De heer Henk Hellegers
Burgemeester Gemeente Uden

Mevrouw Ina Adema
Burgemeester Gemeente Veghel

De heer Pierre Bos
Burgemeester Gemeente Boekel

Meest recente cijfers

Het economisch onderzoek heeft plaatsgevonden in het najaar van 2009. Cijfers over 2009 waren ten tijde van het onderzoek niet bekend. De rapportage is gebaseerd op de meest recent beschikbare cijfers. Voor de economische thermometer geldt dat dit de cijfers uit 2008 waren. Medio 2010 wordt de thermometer uitgevoerd voor het jaar 2009. Zodra de resultaten hiervan bekend zijn, zal Rabobank Uden Veghel deze presenteren.

Afbakening regio

In de rapportage en in deze brochure wordt stevast gesproken over de regio Uden Veghel. Rabobank Uden Veghel realiseert zich dat een regio onderdeel is van een groter geheel en feitelijk niet af te bakenen is. Goed onderzoek vraagt echter om afbakening van het te onderzoeken gebied.

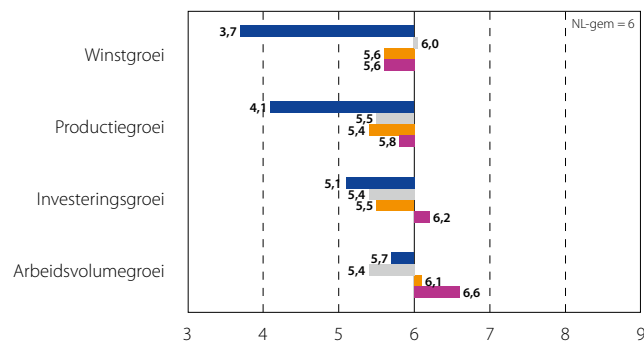
Het onderzoeksgebied is gelijkgesteld aan het werkgebied van de bank. Als in dit onderzoek wordt gesproken over Uden Veghel, wordt tevens de gemeente Boekel bedoeld. Ook de plaats Zeeland behoort tot het werkgebied van de bank. Omdat cijfers slechts per gemeente beschikbaar zijn, is de plaats Zeeland - die tot de gemeente Landerd behoort - niet meegenomen in het onderzoek.

De regio in cijfers

Rabobank Uden Veghel heeft de regio volledig en gedetailleerd in kaart laten brengen. Dat levert concrete cijfers op.

Figuur 1: Indicatoren economische groei

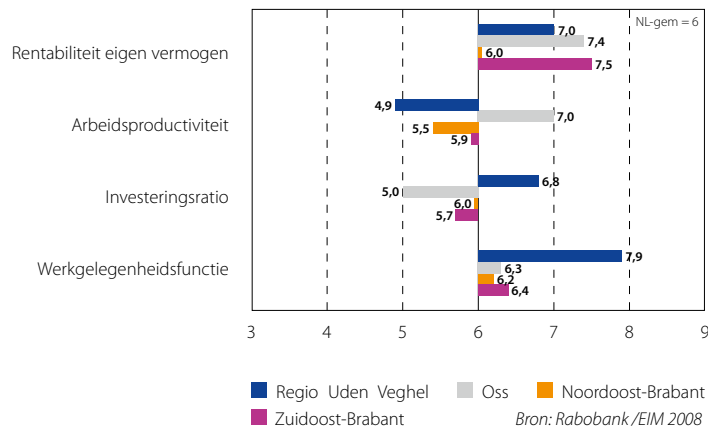
Indicatoren economische groei

Vier variabelen bepalen de economische groei.

Figuur 1 laat zien dat met name de winst- en productiegroei achterblijven bij het landelijk gemiddelde (respectievelijke scores van 3,7 en 4,1).

Ook de investerings- en arbeidsvolumegroei blijven achter, maar met 5,1 en 5,7 is dat relatief beperkt.

Figuur 2: Indicatoren economische kracht

Indicatoren economische kracht

Vier variabelen bepalen de economische kracht.

Figuur 2 laat zien dat Uden Veghel op drie van de vier indicatoren flink hoger scoort dan het landelijk gemiddelde: 7,0 voor rentabiliteit op het eigen vermogen, 6,8 voor investeringsratio en 7,9 voor werkgelegenheidsfunctie. Alleen op arbeidsproductiviteit blijft Uden Veghel met een 4,9 achter op het gemiddelde.

De regio presteert economisch onder het gemiddelde. Met een 5,6 presteerde de regio Uden Veghel in 2008 slechter dan het landelijke gemiddelde (6,0). Dat is te wijten aan de relatief lage economische groei, waarvoor de regio een 4,6 scoorde. Vooral de winstgroei en de productiegroei bleven achter. Daar staat tegenover dat de regio met een 6,6 een mooi rapportcijfer kreeg voor haar economische kracht. Deze economische kracht zegt iets over de economische structuur en de gezondheid van het bedrijfsleven. Vooral de hoge werkgelegenheid en de hoge winstgevendheid liggen hieraan ten grondslag. Een krachtige economie dus, waar meer groei kan worden uitgehaald.

Het belang van food

Hoewel de landbouw 'slechts' 5 procent van de totale werkgelegenheid voor haar rekening neemt, speelt de sector van oudsher een belangrijke rol in de regio. Zowel vanuit ruimtelijk oogpunt als in economisch opzicht. Vooral de melkveehouderij, de varkenshouderij en de champignonteelt zijn sterk vertegenwoordigd en geven de regio een status als producent van food. De industrie is met 19 procent van de werkgelegen-

Stelling:

**De bestaande opleidings-
mogelijkheden belemmeren
de regio in haar
economische groei.**

heid de grootste sector in de regio. Ook de industrie is voor een groot deel gericht op voedsel, met veel toeleveranciers en verwerkers van landbouwproducten.

Grote aantrekkingskracht op arbeidsmarkt

De regio Uden Veghel telt ongeveer 90.000 inwoners. Mensen blijven de regio trouw: van de mensen die verhuizen (7,5 procent per jaar) doet circa 70 procent dat binnen de regio.

Er is verder een redelijke balans tussen mensen die de regio verlaten (2.600) en mensen die naar de regio verhuizen (2.400).

De beroepsbevolking bestaat uit 35.000 personen, het aantal banen is met 52.000 aanzienlijk meer. Dat zorgt er voor dat de regio relatief veel pendelaars aantrekt (reizigers woon-werkverkeer). Ongeveer 55 procent van de banen in de regio wordt ingevuld door werknemers van buiten de regio.

Toevloeiing van winkelend publiek

Het totale winkelopervlak in de regio Uden Veghel bestrijkt meer dan 220.000 m². Dat is veel op het totaal aantal inwoners. Uden is met ruim 135.000 m² winkelopervlak zelfs een bovenregionale trekpleister en trekt circa 120.000 bezoekers per week. Van de drie gemeenten zijn de bestedingen in de gemeente Veghel het meest lokaal van aard: bijna tweederde van de bestedingen in de detailhandel wordt door de eigen bevolking gedaan. Verder blijkt niet alleen Uden, maar ook Gemert een sterke aantrekkingskracht te hebben op Boekelharen.

Download de rapportage

Alle cijfers uit de economische thermometer zijn in de tachtig pagina's tellende rapportage opgenomen. Deze rapportage kunt u gratis downloaden via www.rabobankudenveghel.nl

Aanbevelingen voor de regio

Achtentwintig prominente vertegenwoordigers van deze regio zijn, mede op basis van de cijfers uit het economisch onderzoek, naar hun visie op deze regio gevraagd. Uit al deze input – cijfers, trends en visies – zijn aanbevelingen voor de regio gedestilleerd. Deze kunnen worden teruggebracht tot enkele overkoepelende aanbevelingen.

Imago

De regio mist een duidelijk gezicht naar buiten toe. Waar staat Uden Veghel eigenlijk voor? Welke associaties roept de regio in het land op? Te weinig. En dat is een gemiste kans, omdat een sterke identiteit voor aanwas van bedrijvigheid zorgt en daarmee de economische positie ten goede komt. Zorg daarom dat de regio een imago opbouwt, luidt het credo. Een imago dat strookt met de identiteit. De keuze hierin ligt voor de hand: focus op food. Food is immers alomtegenwoordig in deze regio. Zij produceert food, transporteert food en verwerkt food; en dat laatste ook nog eens op industrieel én dienstverlenend niveau. Dus maak van food hét handelskenmerk van de regio.

Infrastructuur

Een goede bereikbaarheid is een belangrijke voorwaarde voor een krachtige economische regio. Wil de regio haar aantrekkingskracht behouden of waar mogelijk zelfs uitbreiden, dan zal er moeten worden geïnvesteerd in het verbeteren van de infrastructuur. Momenteel vindt dit onder andere plaats door de verdieping van de Zuid-Willemsvaart. De A50 heeft de bereikbaarheid en daarmee het welvaren van de regio eveneens een enorme impuls gegeven. Het is nu zaak om door te pakken. Het feit dat de regio geen spoorwegverbinding heeft, is een groot gemis. Ga op zoek naar alternatieven. Verbeter het wegennet. Maar vooral ook het openbaar vervoer, dat ondermaats is voor een regio met deze allure en deze kansen.

Combinatie van functies

De cijfers uit het onderzoek geven aan dat de regio op zowel het werkend als het winkelend publiek een grote aantrekkingskracht heeft. Om die aantrekkingskracht ook in de toekomst te behouden hebben de verschillende gemeenten visies geformuleerd om de leefbaarheid in hun kern - ook naar de toekomst toe - te behouden en te vergroten. Dit draagt het risico met zich mee dat er tussen de gemeenten een vorm van concurrentie ontstaat ten behoeve van de eigen koop- en migratiestromen. Maar de versterking van de functies in de eigen gemeente draagt voor een deel ook bij aan de aantrekkelijkheid van een veel groter gebied. Bekijk de functies daarom vanuit een breder perspectief. Maak als regio een collectieve keuze.

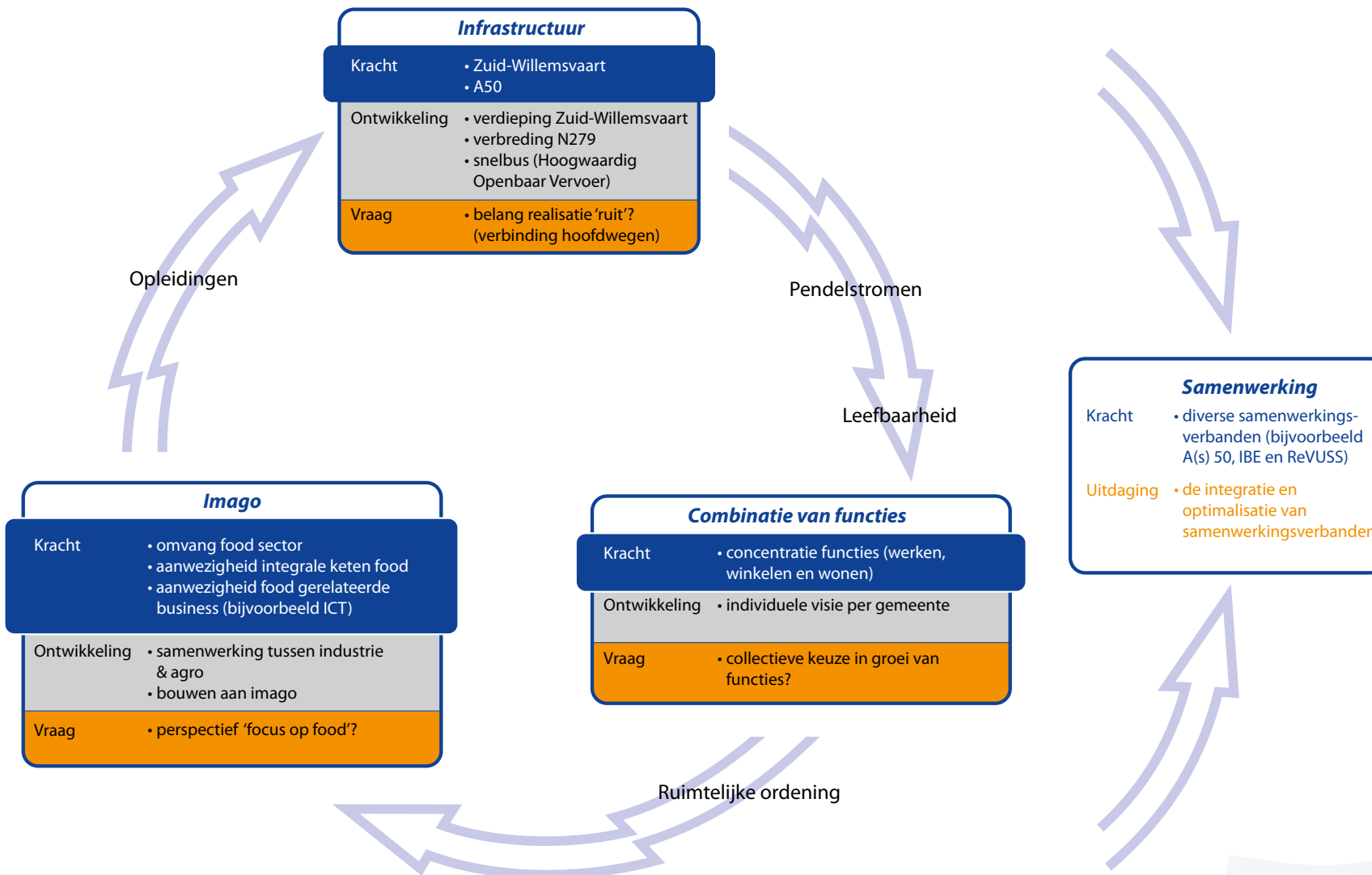

De rapportage in beeld

De afbeelding is een visuele samenvatting van de rapportage. Die waarde moet u er ook aan hechten. Het is geen model. Het reikt handvatten aan om met

elkaar de discussie aan te gaan over de kracht en kansen (ontwikkelingen) van de regio. In de afbeelding zijn de drie overkoepelende aanbevelingen verwerkt, die uit de rapportage

voortvloeien. In het verlengde van iedere aanbeveling liggen voorwaarden die moeten worden gecreëerd om kansen te kunnen realiseren. De overige aanbevelingen treft u in de rapportage aan.

Knooppunt van diversiteit

De regio Uden Veghel is een knooppunt van diversiteit. De cijfers uit de rapportage bevestigen dat de regio leunt op meerdere pijlers, die elk voor dynamiek zorgen: een industrie die haar status als economisch bolwerk wil versterken, een attractief woon- en leefklimaat waarvoor grootse plannen in het verschiet liggen (denk aan de realisatie van vijfduizend woningen, de ontwikkeling van de Noordkade in Veghel en de uitbreiding van de winkelfunctie in Uden) en een agrarische sector die zich wil ontwikkelen.

Stelling:

De regio moet aantrekkelijker worden gemaakt voor forenzen om hier te komen wonen.

Spanning

In die identiteit als knooppunt van diversiteit gaat een onderhuidse spanning schuil. Want als de regio zich in al haar diversiteit wil blijven ontwikkelen, dan zullen de juiste randvoorwaarden moeten worden gecreëerd. Dat geeft spanning: de drie overkoepelende aanbevelingen vragen elk hun eigen randvoorwaarden. Het voldoen aan de ene randvoorwaarde heeft onvermijdelijke consequenties voor de mate waarin aan de andere kan worden voldaan. De afbeelding op pagina 9 laat dat nog eens zien.

Voorbeeld: De landbouw heeft ruimte nodig om zich te ontwikkelen. Er zijn binnen de regio zeven

Stelling:

De Zuid-Willemsvaart en A50 zijn randvoorwaarden voor economische groei. Goed openbaar vervoer is dat ook.

gebieden aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied (LOG). De vraag rijst hoe de regio het beste kan worden ingericht om de landbouw de kans te geven zich te ontwikkelen. En wat voor consequenties heeft dat dan voor bijvoorbeeld de woon- en werkfunctie van de regio?

We staan voor keuzes

De regio staat op een belangrijk punt in haar geschiedenis. Zij is divers. Vraag is of we die diversiteit willen en überhaupt kunnen handhaven? Of moeten

we prioriteiten stellen en ons bij het verdelen van aandacht en middelen focussen op het ontwikkelen van één pijler?

Samenwerking

Eén ding is zeker. De diversiteit van deze regio brengt keuzes met zich mee die niet los van elkaar gezien kunnen worden. Deze keuzes beïnvloeden elkaar en dienen dus in samenhang te worden bekeken.

Dit vraagt om gezamenlijke actie en verantwoordelijkheid. Positief is dat er binnen deze regio al verschil-

lende samenwerkingsverbanden zijn, zoals A(s) 50, IBE, ReVUSS. Dit is maar een kleine greep uit de vele en diverse initiatieven. De te maken keuzes vragen om een verdere integratie en optimalisatie van de huidige samenwerkingsverbanden. Met als doel de slag- en de lobbykracht van de regio te vergroten. Op een knooppunt van keuzes is samenwerken van vitaal belang om de regio op een hoger plan te brengen. Formuleer eerst gezamenlijk concrete doelen en ga vervolgens op zoek naar geschikte partners. Monitor vervolgens periodiek de voortgang. Kortom: kom in actie!

De regio vraagt u om in actie te komen

De rapportage reikt inzicht en handvatten aan. Niet zozeer om met nieuwe initiatieven te komen, want deze zijn er al. Maar juist om verbanden te leggen tussen reeds bestaande initiatieven en van daaruit de samenwerking aan te gaan.

De regio Uden Veghel vraagt om ondernemers en organisaties die opstaan, hun stem laten horen en in actie komen. Mensen die goed doordachte en onderbouwde ideeën aanreiken en verantwoordelijkheid nemen om de regio een gezicht te geven.

De regio doet een beroep op u!

Het onderzoek is mede mogelijk gemaakt door:

De heer Henk Hellegers, *Burgemeester Gemeente Uden*

Mevrouw Ina Adema, *Burgemeester Gemeente Veghel*

De heer Pierre Bos, *Burgemeester Gemeente Boekel*

De heer Marnix Bakermans, *wethouder Economische Zaken Gemeente Uden*

De heer Theo Bouwmans, *coördinator Economische Zaken Gemeente Uden*

De heer Peter Ketelaars, *wethouder Economische Zaken Gemeente Boekel*

De heer Paul van Moorsel, *Kamer van Koophandel Brabant*

De heer Harry van den Broek, *Udense OndernemersVereniging De Kring*

De heer Peter van der Meij, *Contactgroep Veghelse Ondernemingen*

De heer Abel Slippens, *ondernemer - Veghel*

De heer Gerry van Boxtel, *Vanboxtel bv - Boekel*

De heer Ad van de Crommert, *ZLTO Veghel*

De heer Antoon Vermeer, *ZLTO Boekel-Venhorst*

De heer Wyno Zwanenburg, *Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV) – Odiliapeel*

De heer Bob Hutten, *Hutten Catering - Veghel*

De heer Maddy Goossens, *Goossens Wonen & Slapen - Erp*

De heer Roland de Winter, *De Winter Drukkers en Uitgevers – Uden/Veghel*

De heer Stefan van de Ven, *Bouwbedrijf L. v.d. Ven bv - Veghel*

De heer Jos van Doren, *Van Doren Engineers bv - Boekel*

De heer John Eijsermans, *C1000 Eijsermans - Zeeland*

De heer Erik van Hout, *Cornelissen Aannemingsbedrijf bv - Zeeland*

De heer George Jentjens, *Jentjens Machineteknik bv - Veghel*

De heer Henk van Sleuwen, *Slecoma Boekel bv*

De heer Peter van der Steen, *IBN - Uden*

De heer Wim Hanenberg, *melkveehouder - Boekel*

De heer Jan Wijnen, *pluimveehouder - Odiliapeel*

De heer Peter van Asseldonk, *champignonkweker - Zijtaart*

Rabobank

Rabobank Uden Veghel

Postbus 70

5400 AB Uden

(0413) 219 219

info@udenveghel.rabobank.nl

www.rabobankudenveghel.nl